

West Bengal State University
B.A./B.Sc./B. Com. (Honours, Major, General) Examinations, 2014

PART - I
SANSKRIT — HONOURS

PAPER - I

Duration : 4 Hours]

[Maximum Marks : 100

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT - I

(Marks : 20)

1. Write short note on any *one* of the following : 1 × 4 = 4
यतिः, समवृत्तम् , गुरुस्वरः ।
2. Define and illustrate any *two* of the following : 2 × 4 = 8
मालिनी, इन्द्रवज्रा, वसन्ततिलकम् , द्रुतविलम्बितम् ।
3. Scan and name the metres in any *two* of the following : 2 × 4 = 8
 - a) हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः ।
 - b) न तज्जलं यत्र सुचारुपङ्कजम् ।
 - c) हस्ते लीलाकमलमलके बालकुन्दानुबिद्धम् ।
 - d) प्रवर्ततां प्रकृतिहिताय पार्थिवः ।

UNIT - II

(Marks : 40)

4. Join in Sandhis any *four* of the following : 4 × 1 = 4
 गङ्गा + उदकम् , तत् + मात्रम् , साधु + इदम् , हसन् + आगतः, निः + रसम् , मुनी + इमौ,
 गो + अक्षः ।
5. Disjoin the Sandhis in any *four* of the following : 4 × 1 = 4
 पवनम् , प्रौढः, नद्यत्र, वृहस्पतिः, अहरहः, युधिष्ठिरः ।
6. Account for the case-ednings in any *eight* of the following underlined words : 8 × 1 = 8
- a) शोकेन रोदिति ।
 - b) रामः वदति ।
 - c) धिकं मूर्खम् ।
 - d) रामेण हतः रावणः ।
 - e) मासं व्याकरणमधीते ।
 - f) शिखया परिव्राजकः ।
 - g) यागाय याति यतिः ।
 - h) सङ्घातु सञ्जायते कामः ।
 - i) विद्वान् सर्वेषां पूजितः ।
 - j) जपमनु प्रावर्षत् ।
 - k) मातुः निलीयते पुत्रः ।
 - l) रुदिते पुत्रे पिता जगाम ।

7. Distinguish between any *four* of the following words : 4 × 2 = 8
- शूद्रा and शूद्री
 - अर्थी and अर्थवान्
 - आह्वयति and आह्वयते
 - नीला and नीली
 - वाक्यम् and वाच्यम्
 - सूर्या and सूरी ।
8. Name and expound the Samasas in any *four* of the following : 4 × 2 = 8
दुर्भिक्षम्, घनश्यामः, नदीमातृकः, चौरभयम्, सत्यवादी, पुण्यपापम् ।
9. Correct or justify any *four* of the following : 4 × 2 = 8
- एकादशीमुपवसन्ति निरम्बुभक्षाः ।
 - मुखेन त्रिलोचनः ।
 - प्रदीयतां दाशरथाय मैथिली
 - हा पितः ।
 - समानयंस्तुल्यगुणं वधूवरम् ।
 - धनपतिगृहादुत्तरेणास्मदीयम् ।

UNIT - III

(Marks : 30)

10. Translate into Sanskrit and write in Devanāgarī script. 15
- A miser saved up a chest full of money, buried it in the ground and went secretly each day to look at it. His workman happened to see him. That night the workman dug up the chest and stole it. When the miser came to look at his money, he saw it was gone. He began to cry. A neighbour saw him and said, "Why are you crying ? You never did anything with the money, did you ? Go and look at the hole where it was. What's the difference ?"

OR

- b) The character of good men is like that of a tree. The tree stands in the rays of the sun. Still it gives shade to the travellers standing beneath it. The wood-cutter may strike at its root, but it never withdraws its shade from his head. Its branches afford shelter to many birds. Such is the character of good men.

11. Translate into English :

15

- a) प्राचीनकाले वाल्मीकिनामा ऋषिः आसीत् । एकदा सः शिष्यैः सह स्नातुं तमसानदीमगच्छत् । मार्गे स व्याधेन विद्धमेकं क्रौञ्चपक्षिणमपश्यत् । सहचरस्य वियोगेन क्रौञ्ची व्याकुलाभवत् । सा च उच्चैः अरुदत् । तस्याः रोदनं श्रुत्वा दुःखं च दृष्ट्वा ऋषिः द्रवीभूतः । क्रौञ्चीक्रन्दनात् जातः ऋषेः शोकः श्लोकरूपेण तस्य मुखादेव निर्गतः ।

OR

- b) कश्चित् श्रान्तः वृद्धः वृक्षतले उपाविशत् । तस्मिन् वृक्षे पचेलिमानि फलान्यवर्तन्त । वृद्धस्य तेषु स्पृहा जाता । परं स वृक्षमारुह्य तानि ग्रहीतुं नाशकनोत् । दिष्ट्या तस्मिं स्तरौ केचित् वानराः फलानि खादन्तः स्थिताः । स कतिचिदुपलानादाय वानरान् लक्ष्यीकृत्य प्राक्षिपत् । वानराः कुपिताः कानिचित् फलान्यवचित्य वृद्धं प्रति प्राक्षिपन् । वृद्धः सहर्षं तान्यादाय अभीष्ट देशं गतः ।

UNIT - IV

(Marks : 10)

12. Write an essay in simple Sanskrit on any one of the following :

10

- a) तव प्रियः कविः
b) नियमानुवर्तिता
c) छात्राणामध्ययनं तपः
d) वर्षाकालः ।